

[Chr. Madsen.]

Vi har i vort lovforslag skrevet, at ved bedømmelsen af, om priser og avancer er rimelige, skal der tages hensyn til, at produktionsfaktorerne udnyttes på en samfundsmæssigt forsvarlig måde. Jeg indrømmer, at denne sætning, der faktisk er den eneste tilføjelse til § 11, kan være uforståelig. I forvejen står der i monopolloven, at bedømmelsen af, om priserne er urimelige, skal ske på grundlag af forholdene i virksomheder, der efter de foreliggende omstændigheder drives på en teknisk og kommercielt hensigtsmæssig måde. Denne sætning er lige så uforståelig som den, vi har sat ind, men baggrunden er, at man inden for industrierne, når der skal fastsættes pris på en vare, tager den dårligste industri og går ud herfra og siger, at denne industris produktionsomkostninger skal danne grundlag for varens pris, også i industrier, hvor man har produktionsomkostninger af en anden art. Jeg vil nævne en industri, hvor jeg tror dette gør sig gældende, andels-cementfabrikken i Ålborg, der sammen med F. L. Smidthkoncernen producerer den cement, vi bruger her i landet, og desuden eksporterer store portioner. Det er vel rimeligt, at denne andelscementfabrik kører på en anden facon end F. L. Smidth; det ene sted har man måske en gammeldags produktionsform, det andet sted en hypermoderne, og det er altså den gamle produktionsform, der danner grundlag for fastsættelsen af priser for cement her i landet. Noget lignende gjorde sig gældende med hensyn til fremstilling af kakkelovnsrør, dengang man brugte mere af den slags, end man gør nu. Da blev det også fremført i debatten, at man ud fra de virksomheder, der kørte dårligt, fastsatte prisen for hele landet. Jeg kan ikke sige, om dette er hug- og stikfast, for man har simpelt hen ikke nogen mulighed for at konstatere, om det er rigtigt; man får ikke offentlige beregninger, officielle papirer, meddelelse om, hvad der foregår på det område. Men det er arbejderbevægelsen i høj grad interesseret i at få noget at vide om, og det er bl. a. det, vi har haft i tankerne; vi mener, at det burde være officielt, så at hvert eneste menneske kunne se, hvad der foregår inden for industrierne med hensyn til fastsættelse af avancer og priser.

Jeg vil også nævne et andet eksempel. I aftes, da det var godt vejr, sad jeg på en almindelig fortovsrestaurant udenfor under en azurblå himmel og købte mig en øl. Den kostede 3 kr. 25 øre med betjening. Jeg gik om bord i en førsteklases salon og købte den samme øl. Den kostede 1 kr. 95 øre med betjening. Der er vel ikke ret mange mennesker, der begriber, hvorfor der skal være så stor forskel på de priser, men det er vel noget, der foregår i hver eneste branche. På hvert eneste sted, hvor der handles i dag, forhøjer man priserne, og man hører næsten alle steder fra: hvad er egentlig meningen med det, hvordan finder man frem til den beregning? Vi ser i dagbladene, at mange industrier og offentlige institutioner, rutebilerne, og hvad ved jeg, meddeler, at deres priser skal forhøjes med 20 pct. Arbejderne inden for industrien fik en lønforhøjelse, der er mindre end 7 pct.; tjenestemændene fik en lønforhøjelse, der ligger mellem 12 og 14 pct., men nu kommer altså erhvervene og mange institutioner og siger, at prisforhøjelsen skal være 20 pct.

Jeg vil nævne et andet eksempel: fra byggeområdet. Statsskovene her i landet tilvirker en hel del tømmer, der bruges i byggeindustrien. Priserne er temmelig høje; mange mener, at de ligger alt for højt. Statsskovene driver vel også prispolitik. Jeg ser af de beretninger, der ligger inde i læsesalen, at det økonomiske resultat for statsskovene her i landet er temmelig godt; der er millionoverskud. Jeg ved ikke, om disse statsskove og disse offentlige institutioner driver en prispolitik, der går ud på at billiggøre råprodukterne inden for byggeområdet. Ingen ved noget om det. Der findes ikke nogen papirer herom; der er ikke nogen, der ved noget om, hvordan statskovene beregner deres priser, om det er i forhold til, hvad andre lande forlanger, om man simpelt hen følger med.

Lad mig nævne endnu en ting. Det er klart, når man diskuterer en sag som denne, at der er mulighed for at nævne mange problemer. De problemer, jeg nævner her, nævner jeg kun for at anskueliggøre, hvad man inden for arbejderbevægelsen beskæftiger sig med. Der står noget i den blå betænkning om rationaliseringen, som er gennemført fra virksomhed til virksom-